

Економічні науки

УДК 336.72

Галіцина Ольга Володимирівна

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри математичного моделювання та статистики
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана*

Galitsyna Olga

*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman
ORCID: 0000-0003-0560-755X*

Гузь Михайло Михайлович

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри статистики та економічного аналізу
Національний університет біоресурсів і природокористування України*

Huz Mykhailo

*PhD in Economics, Associate Professor
National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine
ORCID: 0000-0002-2258-3230*

Негода Анна Вікторівна

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин
Навчально-науковий Інститут міжнародних відносин
Київського національного університету імені Тараса Шевченка*

Negoda Anna

*PhD in Economics, Associate Professor
Educational and Scientific Institute of International Relations
Taras Shevchenko National University of Kyiv
ORCID: 0000-0003-1005-825X*

**СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ МАЛОГО БІЗНЕСУ В
УКРАЇНІ В ДОВОЄННИЙ ПЕРІОД
STATISTICAL ANALYSIS OF THE DEVELOPMENT OF SMALL
BUSINESS IN UKRAINE IN THE PRE-WAR PERIOD**

Анотація. Малий бізнес виконує стимулюючу функцію для економіки країни, робить вагомий внесок у виробництво та суспільне життя. Більше того, роль малих та мікропідприємств є вирішальною для відновлення економіки у після кризові періоди, що у теперішній час є особливо актуальним. При цьому проведення ретроспективного статистичного аналізу слугує основою для визначення закономірностей його діяльності в періоди стабільності та в період криз. У статті окреслено роль малого бізнесу для економіки країни. Визначено наявні суперечності щодо наявності розгалуженого спектра розподілу суб'єктів господарювання за різними групами. Проаналізовано та наочно представлено розподіл підприємств за розміром згідно з Господарським кодексом України. На основі статистичних даних, опублікованих на офіційному сайті Державної служби статистики проаналізовано динаміку зміни кількості діючих суб'єктів великого, середнього, малого та мікропідприємництва у 2010-2021 році, визначено динаміку зміни частки малого бізнесу у загальній кількості підприємств за аналогічний період. Досліджено тенденції зміни обсягів реалізованої продукції підприємств малого бізнесу за досліджуваний період, визначено питому вагу реалізованої продукції у розрізі великих, середніх, малих та мікропідприємств у загальному обсязі реалізованої продукції. Визначено питому вагу виробленої продукції підприємств малого бізнесу у валовому внутрішньому продукті. Графічно представлено кількість зайнятих та найманих працівників на підприємствах різних типів у 2010-2021 роках. Проаналізовано та наочно відображено обсяги чистого прибутку та збитку підприємств за досліджуваний період. На основі здійсненого дослідження узагальнено тенденції розвитку малого бізнесу в

Україні у довоєнний період та окреслено перспективи подальших досліджень у зазначеному напрямку.

Ключові слова: малий бізнес, статистичний аналіз, мікронідприємництво, питома вага, обсяг реалізованої продукції, кількість зайнятих працівників, прибуток, збиток.

Summary. *Small business performs a stimulating function for the country's economy, makes a significant contribution to production and social life. Moreover, the role of small and micro-enterprises is crucial for the recovery of the economy in post-crisis periods, which is especially relevant now. At the same time, conducting a retrospective statistical analysis serves as the basis for determining the patterns of its activity in periods of stability and in periods of crises. The article outlines the role of small business for the country's economy. The existing contradictions regarding the existence of a broad spectrum of distribution of economic entities by different groups have been identified. The distribution of enterprises by size according to the Economic Code of Ukraine is analyzed and visually presented. Based on statistical data published on the official website of the State Statistics Service, the dynamics of changes in the number of operating entities of large, medium, small and micro enterprises in 2010-2021 were analyzed, and the dynamics of changes in the share of small businesses in the total number of enterprises over the same period were determined. Trends in changes in the volume of sales of small business enterprises during the research period were studied, and the specific weight of sales was determined in terms of large, medium, small and micro enterprises in the total volume of sales. The specific weight of the products produced by small business enterprises in the gross domestic product was determined. The number of employed and hired workers at enterprises of various types in 2010-2021 is graphically presented. The volumes of net profit and loss of enterprises for the period under study were analyzed and visually displayed. On the basis of the conducted research, the trends of small business development in Ukraine in the*

pre-war period are summarized and the prospects for further research in the specified direction are outlined.

Key words: *small business, statistical analysis, micro-enterprise, specific weight, volume of sales, number of employees, profit, loss.*

Постановка проблеми. Для створення стійкої та успішної економіки країни обов'язковою умовою є формування цивілізованого підприємництва, різних форм власності, з різною кількістю робітників та обсягами виробництва. Зазначеним шляхом рухаються практично усіх країни, які мають на меті вийти на міжнародний ринок як рівноправні учасники міжнародного поділу праці. Мале підприємство для більшості громадян України виступає основним видом трудової діяльності, а для економіки – є основним джерелом створення робочих місць, вагомим складником виробництва регіонального продукту, а отже і валового внутрішнього продукту. Мале підприємство впливає на пришвидшення інноваційного розвитку, створення додаткових робочих місць та задоволення потреб ринку в якісних товарах та послугах. У той же час за умов функціонування ринкової економіки малі підприємства характеризуються високою гнучкістю, маневровістю, ефективністю використанням ресурсів, спроможністю оперативно реагувати на зміни в ринковій кон'юктурі, що дозволяє їм найкраще задовольняти потреби споживачів. Через забезпечення зайнятості значної частини населення, малий бізнес дозволяє сформувати конкурентне середовище, в умовах функціонування якого споживачі товарів та послуг отримують можливість придбати якісніший продукт.

І найголовніша роль малого бізнесу, у поєднанні із середнім, є те, що вони виступають основою для формування середнього класу в суспільстві, а сплата податків і наповнення їх коштом державного бюджету зумовлює пом'якшення навантаження на бюджет і дозволяє зменшити державні

видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення вразливих груп населення.

Проблеми у підприємстві з моменту виникнення та до сьогодні залишаються актуальними як у теоретичному, так і в практичному сенсі, в періоди стабільності та в моменти розгортання кризових явищ та соціально-економічних потрясінь. Саме тому, статистичний аналіз функціонування малого бізнесу в Україні з метою встановлення подальших тенденцій, перспектив і напрямів його розвитку є необхідним завданням, яке відповідає вимогам сьогодні і зумовлює високу актуальність проведення дослідження в окресленому напрямку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Враховуючи значну роль малого бізнесу в розвитку економіки країни, аналізу особливостей його функціонування та розвитку присвячено багато напрацювань вітчизняних науковців: Кириченко О., Ваганов К. підкреслюють, що малий бізнес має вагомим значення у суспільстві, що зумовлює значну державну підтримку малого бізнесу на Заході; Романська О. здійснює аналіз статистичних показників розвитку підприємництва в Україні у 2015 році [1]; Витяганець І. вивчала формування та реалізацію потенціалу малого підприємництва в Україні [2]. Бортнік С., Горюнов Д., Кравченко О. вивчали функціонування малого і середнього підприємства в Україні крізь призму оцінки сучасного стану та визначення перспектив розвитку [3-4]. Проте, не применшуючи вклад зазначених авторів, вважаємо, що динамічність процесів у полі діяльності малого бізнесу суттєво впливає на результати їх діяльності, що потребує додаткового вивчення крізь призму здійснення статистичного аналізу.

Постановка завдання. На основі вищевказаної мети проведення дослідження виступає статистичний аналіз розвитку малого бізнесу в Україні у період з 2010 по 2021 рік, визначення ключових тенденцій та встановлення причинно-наслідкових зв'язків їх зміни.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасні умови функціонування економіки визначають потребу до вивчення природи забезпечення розвитку малого бізнесу, як сфери яка з одного боку виступає ключовим елементом економічного зростання країни, а з іншого – перебуває у систематичному пригніченні та обтяженні неефективними реформами та законодавчими обмеженнями. Варто зазначити, що при наявному вагомому дослідженні в зазначеному напрямку, відстежується існування розгалуженого спектра визначень суб'єктів господарювання, які провадять свою діяльність у сфері малого бізнесу, а також наукова суперечність таких визначень. Попри цей факт, при проведенні статистичного аналізу розвитку малого бізнесу, ми пропонуємо застосовувати розподіл підприємств по категоріях: великі, середні, малі та мікропідприємства, який запропонований Господарським кодексом України (таблиця 1):

Таблиця 1

Критерії розподілу підприємств залежно від розміру

Тип підприємства	Критерії визначення	
	Середня кількість працівників за календарний рік	Річний дохід від будь-якої діяльності, млн євро.*
Велике	понад 250 осіб	більше 50 млн євро.
Середнє	не більше 250 осіб	не більше 50 млн євро.
Мале:	не більше 50 осіб	не більше 10 млн євро.
Мікропідприємництво	не більше 10 осіб	не більше 2 млн євро.

* відбувається перерахунок євро у гривню за середньорічним курсом Національного банку України

Джерело: розроблено авторами на основі [5]

Розвиток малого бізнесу в Україні характеризується понад 15 таблицями статистичного щорічника України. Відтак, пропонуємо розпочати аналіз із визначення динаміки зміни кількості підприємств в Україні в розрізі наявних типів (таблиця 2). При цьому для повноти відображення наявних тенденцій пропонуємо оформити таблицю в розрізі даних по юридичних особах та фізичних особах-підприємцях (ФОП):

Таблиця 2

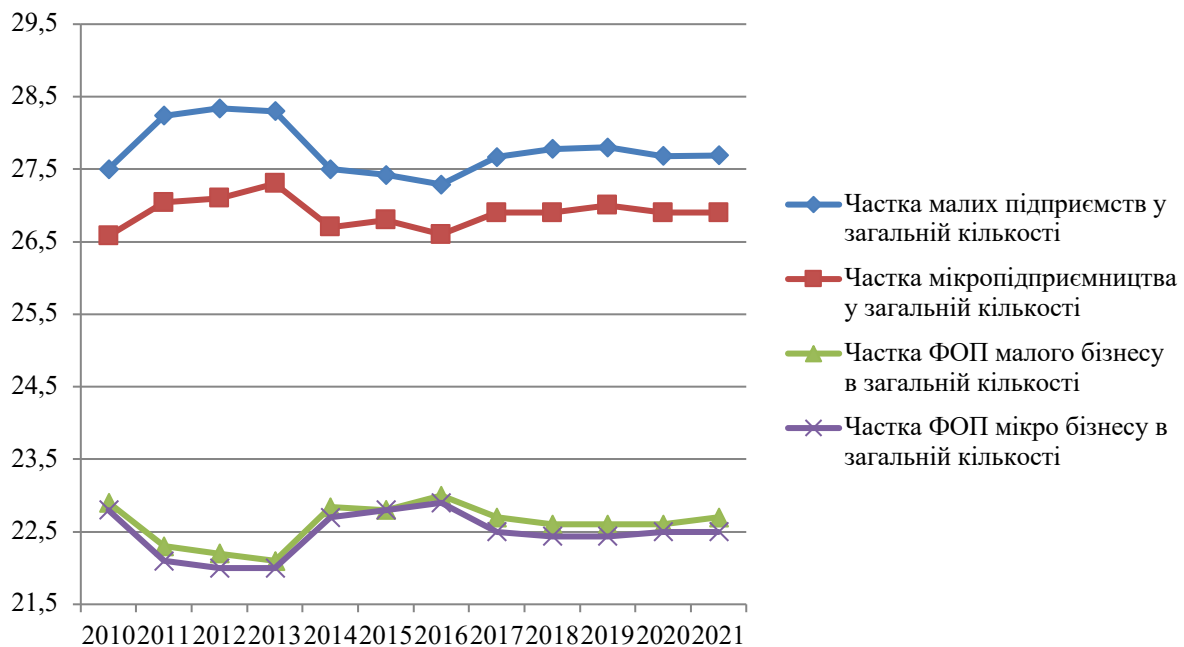
Кількість діючих суб'єктів великого, середнього, малого та мікропідприємництва у 2010-2021 рр.

Тип підприємства	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Велике	586	659	698	659	497	423	383	399	446	518	512	610
Середнє	21343	21059	20551	19210	16618	15510	15113	15254	16476	18129	17946	17811
Мале	2161999	1679902	1578878	1702201	1915046	1958385	1850034	1789406	1822671	1922978	1955119	1937827
у т.ч. мікропідприємство	2093688	1608819	1510776	1637180	1859887	1910830	1800736	1737082	1764737	1864013	1898902	1880858
ФОП середнього бізнесу	360	306	362	351	712	307	281	317	419	378	344	309
ФОП малого бізнесу	1804758	1325619	1234830	1328392	1590448	1630571	1558880	1466486	1483297	1560650	1599411	1585105
ФОП мікропідприємства	1793243	1313004	1224315	1318703	1580965	1626589	1553041	1458980	1471965	1550633	1591031	1576208
Всього	7875977	5949368	5570410	6006696	6964173	7142615	6778468	6467924	6560011	6917299	7063265	6998728

Джерело: розроблено авторами на основі [6]

Як можемо побачити із даних, наведених в Таблиці 2 загальний обсяг підприємств в Україні протягом досліджуваного періоду мав тенденцію до зниження. Найбільш різкий спад відстежується на межі 2010 та 2011 років, а також 2015 та 2016 років. Щодо підприємств, які представляють малий бізнес, можемо побачити аналогічну тенденцію до зниження їх кількості. При цьому у 2021 році, малих підприємств з числа юридичних осіб майже на 250 тисяч менше ніж у 2010, а ФОП малого бізнесу на 220 тисяч.

Проаналізуємо динаміку зміни частки малих підприємств у загальній кількості підприємств у 2010-2021 роках за допомогою рисунку 1.

Рис. 1. Частка малих та мікропідприємств у загальній кількості зареєстрованих підприємств у 2010-2021 роках, %

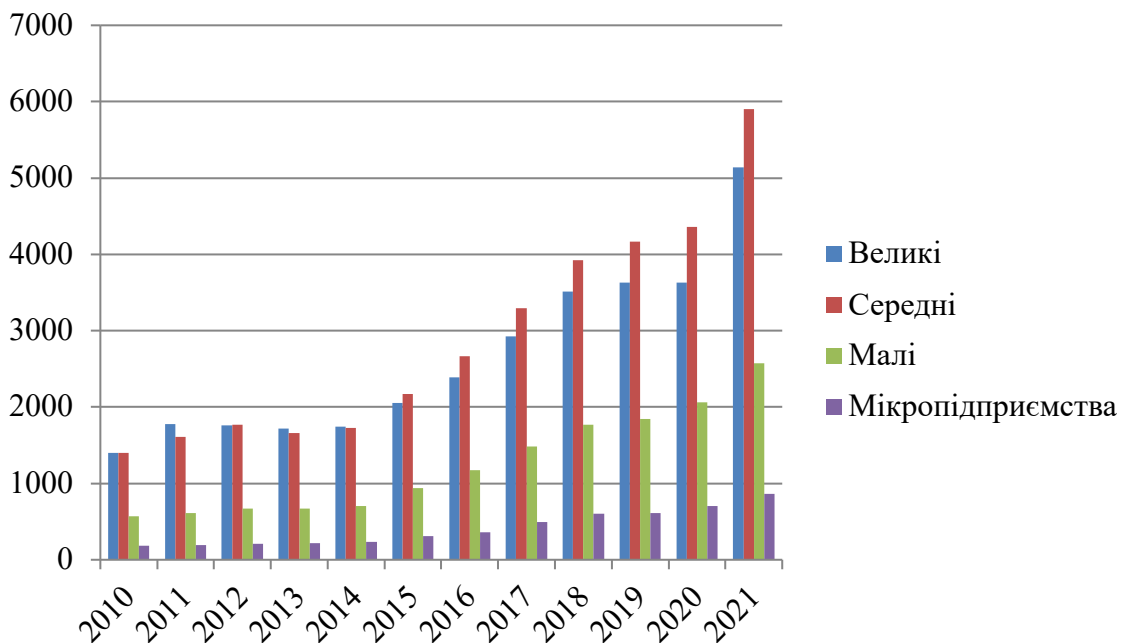
Джерело: розроблено авторами на основі [6]

З даних рисунку 1 можемо побачити, що частка малих та мікропідприємств у загальній кількості у розрізі фізичних та юридичних осіб змінювалась синхронно. Так, для прикладу, на часовому проміжку з 2010 до 2013 року стабільно зростала частка малих та мікропідприємств юридичних осіб і становила 28,4% та 27,4% відповідно, в той час, як частка ФОП зменшувалась з 22,9% до 22,1 у випадку малого бізнесу та до 21,9 % у

випадку мікро бізнесу. Починаючи з 2014 року частка ФОП в загальній кількості почала поступово зростати, в той час, як частка малих та мікропідприємств знизилась більше як на 1%. Період з 2014 по 2016 роки є періодом низьких коливань, а починаючи з 2017 року відбулось незначне зростання частка малих та мікропідприємств юридичних осіб у загальній кількості, у той час, як частка ФОП синхронно знизилась на аналогічний показник.

Наступним кроком статистичного аналізу розвитку малого бізнесу пропонуємо визначити обсяги реалізованої продукції підприємствами у розрізі різних типів за досліджуваний період (рисунок 2).

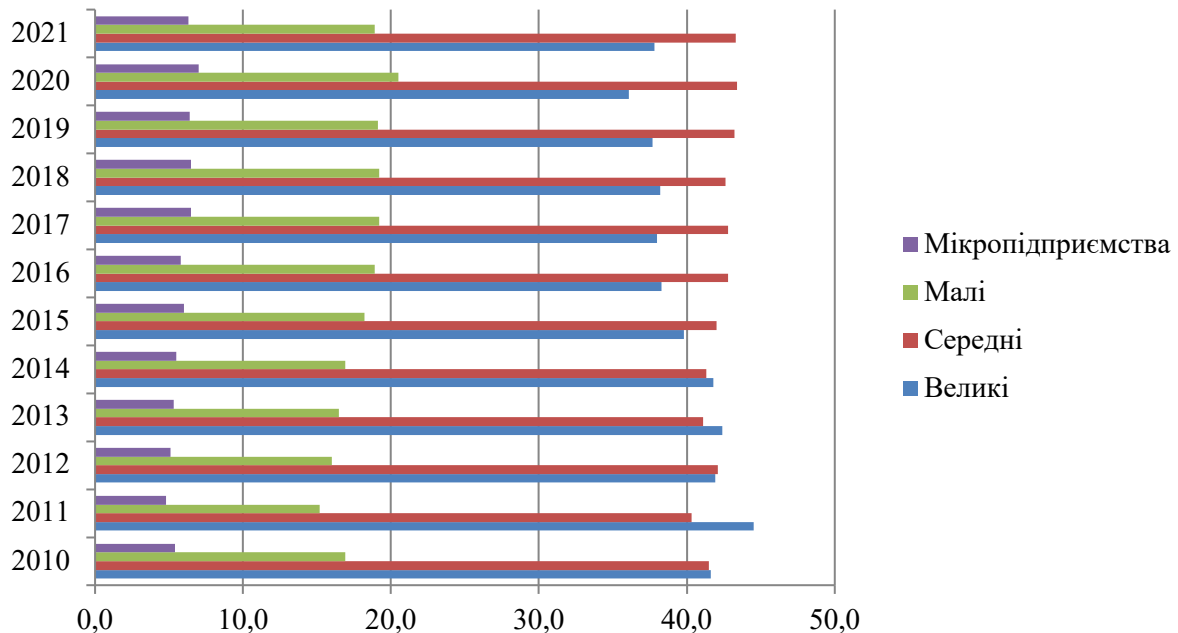
Рис. 2. Обсяг реалізованої продукції підприємствами в розрізі різних типів за 2010-2021 роки, млрд. грн.

Джерело: розроблено авторами на основі [6]

Як свідчать дані рисунку 2 обсяги реалізованої продукції підприємствами всіх типів стабільно зростали. При цьому у 2010-2014 роках темпи зростання були дуже низькими по всіх типах підприємств: у 2010, 2012 роках обсяги реалізованої продукції великими та середніми підприємствами були практично однаковими. Починаючи з 2015 року

відбувається поступове зростання обсягів реалізації, у тому числі малих та мікропідприємств. Так, за досліджуваний період обсяги реалізації малих підприємств зросли із 568,3 млрд. грн. до 2576,4 млрд. грн. у 2021 році, а обсяги реалізації мірок підприємств з 181,9 млрд. грн. до 862,3 млрд. грн. Період активного зростання показника припадає на часовий проміжок з 2017 до 2021 року.

Для повноти відображення тематики дослідження проаналізуємо питому вагу реалізованої продукції по кожному типу підприємств у загальному підсумку на основі рисунка 3 та питому вагу виробленої продукції у валовому внутрішньому продукті (ВВП) на основі рисунка 4.

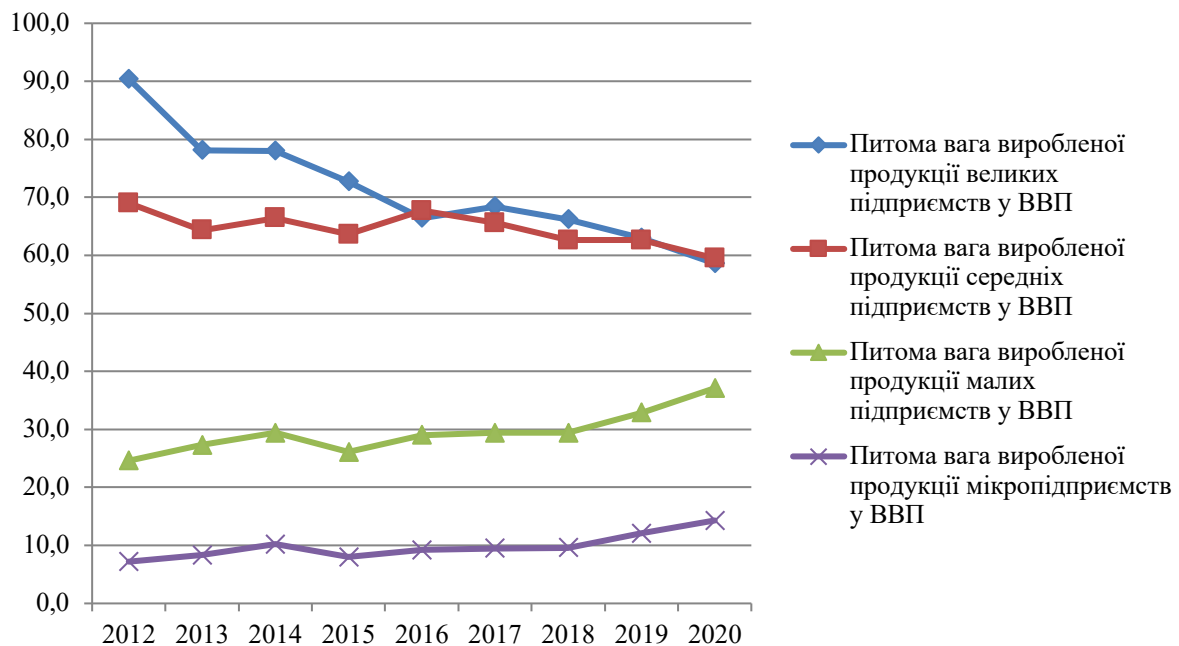

Рис. 3. Питома вага реалізованої продукції великих, середніх, малих та мікропідприємств у загальному підсумку

Джерело: розроблено авторами на основі [6]

Щодо питомої ваги реалізованої продукції по кожному із типів, то можемо побачити, що у випадку малих підприємств даний показник протягом досліджуваного періоду зріс від 16,9 % у 2010 році до 18,9% у 2021 році; мікропідприємств – з 5,4% до 6,3%. Найбільша частка реалізованої

продукції малих та мікропідприємств у загальній кількості відстежується у 2020 році й становить 20,5 та 7,0% відповідно.

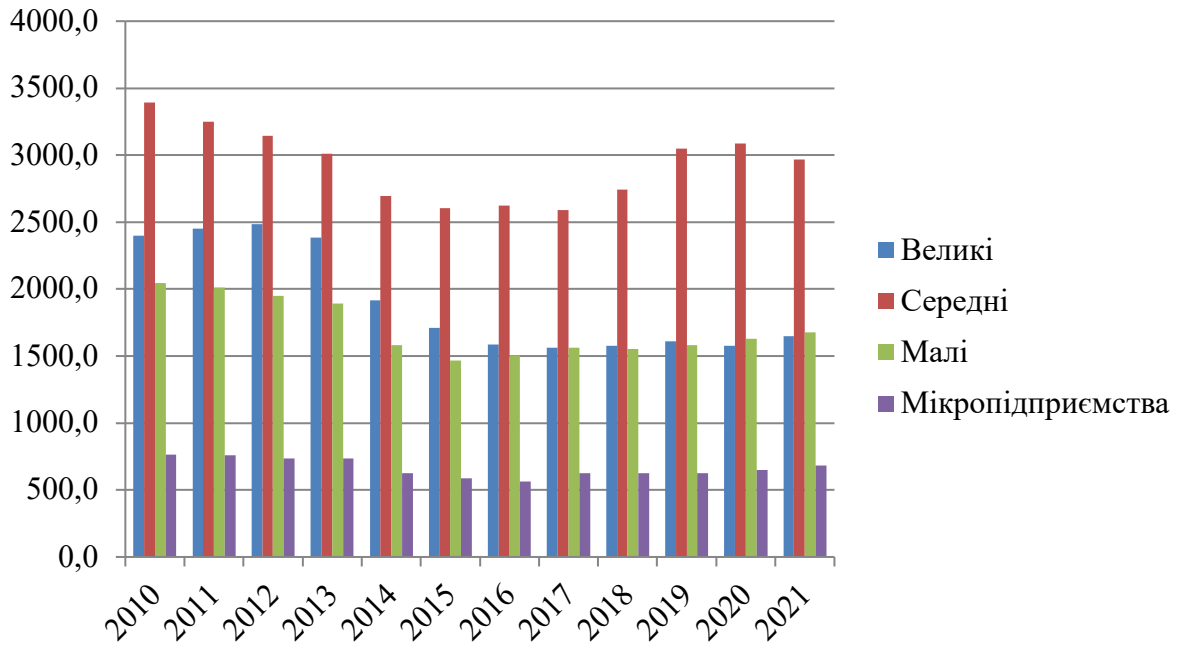

Рис. 4. Питома вага виробленої продукції у ВВП

Джерело: розроблено авторами на основі [6-7]

Як свідчать дані рисунку 4 питома вага виробленої продукції малих та мікропідприємств мала тенденцію до зростання. У 2010 році питома вага виробленої продукції малих підприємств становила 24,6% ВВП, тоді як у 2021 році зросла до 37,1%. Для порівняння зазначимо, що питома вага виробленої продукції великих підприємств за аналогічний період зменшилась від 90,4% до 58,6%, а середніх з 69,0% до 59,5%. Водночас питома вага виробленої продукції мікропідприємств за 2010-2021 роки зросла практично вдвічі – від 7,2% до 14,3 %.

Враховуючи зазначену роль малого бізнесу в економіці країни, у тому числі у створенні робочих місць та підвищенні рівня зайнятості населення, проаналізуємо динаміку зміни кількості зайнятих та найманих працівників на підприємствах за досліджуваний період відобразивши дані на рисунку 5.

Рис. 5. Кількість зайнятих та найманих працівників на підприємствах різних типів у 2010-2021 роках

Джерело: розроблено авторами на основі [6]

Аналізуючи рисунок 5, можемо відстежити аналогічні коливання по зміні кількості найманих та зайнятих працівників протягом 2010-2021 років. З 2010 року до 2015 можемо побачити зменшення кількості зайнятих та найманих працівників на малих та мікропідприємствах. Детальніший аналіз показує, що кількість зайнятих порівняно з найманими працівниками з 2017 до 2021 року зростала дещо швидшими темпами. Так, у цей період кількість зайнятих працівників на малих підприємствах становила 1658,9-1775,2 тисяч осіб, у той час, як найманих 1562,4-1674,5 тисяч осіб. На мікропідприємствах кількість зайнятих змінилась з 714,6 тисяч осіб до 777,1, а найманих з 625,4 до 681,0 тисячі осіб.

Показником, який свідчить про успішність бізнесу є обсяг отриманого прибутку (збитку) за підсумками року. Відтак, проаналізуємо тенденції зміни даного показника у розрізі великих, середніх, малих та мікропідприємств за 2010-2021 роки (таблиця 3).

**Обсяги чистого прибутку (збитку) підприємств у розрізі різних типів
за 2010-2021 роки, млрд. грн.**

Тип	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Велике	2,8	59,1	8,1	-204,5	-204,5	-152,6	46,8	119,6	136,8	187,4	27,6	443,8
Середнє	30,7	19,2	34,6	-1,6	-206,2	-102,8	15,1	70,1	119,7	247,0	66,0	279,4
Мале	-19,7	-10,6	-14,7	-29,4	-179,2	-118,2	-32,2	-21,0	31,9	89,4	-25,5	162,0
у т.ч. мікро	-15,2	-10,5	-14,5	-26,6	-102,3	-60,1	-37,3	-29,2	-7,8	14,8	-28,0	35,8

Джерело: розроблено авторами на основі [6]

З таблиці 3 можемо побачити, що період з 2010 до 2017 року був збитковим для підприємств малого бізнесу за обсягами чистого прибутку. При цьому з у 2010-2011 роках збиток мав тенденцію до зниження, тоді як у 2012 році знову почав збільшуватись і досягнув свого максимуму у 2014 році склавши 179,2 млрд. грн. Починаючи з 2015 року розміри чистого збитку почали знижуватись, і у 2018 році перетворились на 31,9 млрд. грн. чистого прибутку. 2020 рік також був збитковим для малого бізнесу, проте вже у 2021 році прибуток зріс до небачених за весь період дослідження 162 млрд. грн. Аналогічна ситуація стосується і мікропідприємств, у яких найбільший збиток відстежується у 2014 році – 102,3 млрд. грн., проте позитивного значення він набуває лише у 2019 році на рівні 89,4 млрд. Проте вже у 2020 році чистий збиток мікропідприємств складав 28 млрд. грн. По аналогії з представниками малого бізнесу, 2021 рік характеризується наявністю чистого прибутку на рівні 35,8 млрд. грн.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Проведений вище аналіз підтверджує високу чутливість малого бізнесу до загальноекономічних тенденцій розвитку, інфляційних процесів, та соціальних потрясінь, оскільки кризові явища 2014 року, пов'язані із Революцією Гідності, початком військових дій на сході країни, анексією Кримського півострова та боротьбою за Європейський

розвиток України, а також події 2020 року, пов'язані зі пандемією COVID-19, що зумовило введення додаткових обмежень на діяльність окремих груп бізнесу, суттєво позначились на показниках діяльності саме малого бізнесу. Так, в ході дослідження встановлено, зменшення кількості підприємств малого бізнесу в кризовий період, застої у зростаннях обсягів виробленої продукції, зменшення питомої ваги виробленої продукції у ВВП, зниження кількості зайнятих та найманих працівників, а також збільшення чистих збитків у вказані періоди.

З іншого боку варто зазначити й позитивні тенденції розвитку малого бізнесу, які в основному пов'язані зі специфікою його ведення. Суть таких тенденцій полягає у забезпеченні зайнятості населення, так як показують дані рисунку 5 зайнятість працівників на підприємствах малого і мікробізнесу зменшилась за досліджуваний період в абсолютному вимірі, проте збільшилась у відсотковому відношенні до загальної кількості зайнятих працівників порівняно із великим та середнім бізнесом, де відстежується вивільнення працюючих через збільшення безробіття в кризові періоди.

Таким чином, встановлена тенденція ще раз підтверджує високу роль малого бізнесу для стабілізації економіки держави у надскладних умовах існування, що особливо актуально для відновлення країни у післявоєнний період. Отже, саме малий бізнес слугуватиме основою економічних реформ, підтримки стабільності суспільства, джерелом зменшення безробіття та джерелом підвищення доходів населення. Відтак, закономірним на теперішній воєнний час і у поствоєнний період формування максимальної підтримки й сприяння розвитку малого та мікробізнесу, а це своєю чергою слугує основою для проведення подальших розвідок у вказаному напрямку.

Література

1. Романська О. Аналіз статистичних показників розвитку підприємництва в Україні в 2015 році. *Національна платформа малого та середнього бізнесу*. 2017. URL: <https://platforma-msb.org/analiz-statystychnyh-rokaznykiv-rozvytku-pidpryyemnytstva-v-ukrayini-u-2015-rotsi/> (дата звернення: 12.07.2023).
2. Витяганець І. Формування та реалізація потенціалу малого підприємництва в Україні: кваліфікаційна робота на здобуття ступеня магістра. *Донецький національний університет імені Василя Стуса*. Вінниця, 2022. 76 с.
3. Бортнік С. Функціонування малого і середнього підприємництва в Україні: сучасний стан і перспективи розвитку. *Економіка і суспільство*. 2022. № 36. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1169/1126> (дата звернення: 12.07.2023).
4. Горюнов Д., Кравченко О. Огляд малого і середнього підприємництва в Україні. *Офіс розвитку малого і середнього підприємництва*. 2020. URL: https://drive.google.com/file/d/1I2ckLnFpxcbePvy_ymQlJMi5Wci5RKxP/view (дата звернення: 12.07.2023).
5. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 436-VІзі змінами та доповненнями станом на 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 12.07.2023).
6. Економічна статистика. *Державна служба статистики України*. 2023. URL: https://ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/size_20.htm (дата звернення: 12.07.2023).
7. Валовий внутрішній продукт. *Міністерство фінансів України*. 2023. URL: <https://index.minfin.com.ua/economy/gdp/> (дата звернення: 12.07.2023).

References

1. Romansjka, O. (2017). Analiz statystychnykh pokaznykiv rozvytku pidpryjemnytva v Ukraini v 2015 roci. [Analysis of statistical indicators of the development of entrepreneurship in Ukraine in 2015]. Nacionaljna platforma malogho ta serednjogho biznesu. URL: <https://platforma-msb.org/analiz-statystychnyh-pokaznykiv-rozvytku-pidpryyemnytstva-v-ukrajini-u-2015-rotsi/> (date of access: 12.07.2023).
2. Vytjaghanecj, I. (2022). Formuvannja ta realizacij apotencialu malogho pidpryjemnytva v Ukraini: kvalifikacijna robota na zdobuttja stupenja maghistra [Formation and implementation of the potential of small entrepreneurship in Ukraine: qualification work for obtaining a master's degree] Doneckyj nacionalnyj universytet imeni Vasylja Stusa, Vinnutsia, Ukraine.
3. Bortnik, S. (2022). Funkcionuvannja malogho i serednjogho pidpryjemnytva v Ukraini: suchasnyj stan iperspektyvy rozvytku [The functioning of small and medium-sized enterprises in Ukraine: current state and prospects for development]. *Ekonomika i suspiljstvo*. vol. 36. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1169/1126> (date of access: 12.07.2023).
4. Ghorjunov, D., Kravchenko, O. (2020). Oghljad malogho i serednjogho pidpryjemnytva v Ukraini [Overview of small and medium-sized enterprises in Ukraine]. Ofis rozvytku malogho i serednjogho pidpryjemnytva. 2020. URL: https://drive.google.com/file/d/1I2ckLnFpxcbePvy_ymQIJMi5Wci5RKxP/vie (date of access: 12.07.2023).
5. Ghospodarsjkyj kodeks Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 16.01.2003 № 436-VI zi zminamy ta dopovnennjamy stanom na 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (date of access: 12.07.2023).

6. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy (2023). Ekonomichna statystyka [Economic statistics]. URL: https://ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/sze_20.htm (date of access: 12.07.2023).
7. Ministerstvo finansiv Ukrainy (2023). Valovyj vnutrishnij product [Gross Domestic Product]. URL: <https://index.minfin.com.ua/economy/gdp/> (date of access: 12.07.2023).